

Bilişim Teknolojileri Öğretmen Adaylarının Okul Deneyimi Dersine Yönelik Tutumları ve Hazırlanan Web Tabanlı Destek Sistemi ile İlgili Görüşleri^{1 2}

Serhat ALTIOK³

Zeynel KUTLU⁴

Erman YÜKSELTÜRK⁵

Özet

Bu çalışmanın amacı, Bilişim Teknolojileri (BT) öğretmen adaylarının Okul Deneyimi dersine yönelik tutumlarını ve bu derste kullanılmak üzere geliştirilen web tabanlı bir destek sisteminin uygulanmasına ilişkin görüşlerini incelemektir. Bu kapsamda öğretmen eğitiminde önemli yeri olan Okul Deneyimi dersinin etkililiği ve verimliliğini ve bu sürecin paydaşları (öğretmen adayı, uygulama öğretmeni, danışman, bölüm başkanı gibi) arasındaki iletişim ve işbirliğini arttırmak amacıyla araştırmacılar tarafından web tabanlı bir destek sistemi geliştirilmiştir. Araştırmanın çalışma grubu, 2016–2017 eğitim-öğretim yılı güz döneminde Kırıkkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi bölümü son sınıfında öğrenim gören ve Okul Deneyimi dersine düzenli olarak katılım gösteren 44 öğretmen adayından oluşmaktadır. Çalışmada verilerin toplanması için Okul Deneyimi Dersleri Tutum Ölçeği ve açık uçlu sorulardan oluşan anket kullanılmıştır. Araştırmanın sonuçları, öğretmen adaylarının Okul Deneyimi dersine yönelik tutumlarının genel olarak olumlu olduğunu ve geliştirilen web tabanlı destek sistemin öğrencilere çeşitli avantajlar getirdiğini göstermektedir.

Anahtar sözcükler: okul deneyimi, öğretmen eğitimi, web tabanlı destek sistemi, tutum

1. Giriş

Günümüzde bilgi toplumlarının oluşmasında ve şekillenmesinde öğretmenlere büyük görevler düşmektedir. Bu açıdan bakıldığında öğretmenlerin, çağın gereksinimlerine cevap verebilecek nitelikte ve çok yönlü olarak yetiştirilmesi gerekmektedir. Öğretmenlerin gelecek nesilleri donanımlı olarak yetiştirebilmesi, onların lisans eğitiminde alması gereken teorik bilgilerin yanı sıra yeterli düzeyde uygulama imkânı bulmaları ile mümkündür. Bu nedenlerden dolayı, öğretmen eğitiminde en önemli görülen derslerin başında Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulaması dersleri gelmektedir (Değirmençay ve Kasap, 2013; Yılmaz ve Kab, 2013; Köse, 2014).

Eğitim Fakültelerinde her bölümde verilen bu dersler, öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleği hakkında doğrudan bilgi, beceri ve tutumlarının geliştiği uygulama ağırlıklı dersler olup, öğretmenlik mesleğini oluşturan birçok görev ve sorumluluğu öğretmen adaylarına tanıttırma amacına yönelik planlı gözlemler ve öğretim etkinliklerinden oluşmaktadır. Öğrenim görülen bölümlerin genellikle son sınıflarında okuyan öğretmen adayları bu iki ders sayesinde uygulama okullarında ilk deneyimlerini kazanmaktadır (Değirmençay ve Kasap, 2013; Yılmaz ve Kab, 2013; Göktepe ve Şad, 2014; Köse, 2014; Avcı ve İbret, 2016).

Bu dersler daha detaylı incelendiğinde, daha çok gözlem ağırlıklı süreçleri içeren Okul Deneyimi dersinde öğretmenlik mesleği öncesinde okulun örgütsel yapısını, işleyişini öğrenmek, okuldaki yapılanmayı kavramak, okuldaki birim ve unsurları tanımak amaçlanmaktadır. Ders programında haftada 5 saat olarak görülen bu sürecin 4 saati uygulama okullarında, kalan 1 saati ise fakültelerde teorik olarak gerçekleştirilmektedir (Köse, 2014). Okul Deneyimi dersinden sonra verilen Öğretmenlik Uygulaması dersinde ise, öğretmen adaylarının lisans eğitiminde kazandıkları alan ve mesleki (pedagojik formasyon) bilgi, beceri, tutum, değer ve alışkanlıkların mesleki ortamda etkili, verimli ve güvenli olarak kullanılması olanağı sağlanarak bireysel ve mesleki açıdan gelişmelerinin desteklenmesi amaçlanmaktadır. Ders programında haftada 8 saat olarak görülen bu dersin 6 saati uygulama okulunda, kalan 2 saati ise fakültelerde teorik olarak gerçekleştirilmektedir (Yılmaz ve Kab, 2013; Köse, 2014; Avcı ve İbret, 2016). Fakülte bünyesinde gerçekleştirilen teorik ders saatleri, şehrin farklı kesimlerinde yer alan uygulama okullarında edinilen deneyimlerin diğer öğretmen adayları ile paylaşılması ve danışman eşliğinde gerçekleştirilen tartışma süreçleriyle öğretmen adaylarının muhtemel durumlar ile ilgili fikir sahibi olmasını amaçlamaktadır.

Ülkemizde, öğretmen yetiştirme programlarına yönelik olarak 1997 yılında kapsamlı bir yapılanma gerçekleştirilmiş, 2006 yılında ise bu programlar üzerinde yapılan ayrıntılı düzenlemelerle Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulaması derslerinin gerçekleştirileceği yarıyıl ve kredi bilgileri belirlenmiştir (YÖK, 2007):

¹ Bu çalışma, Kırıkkale Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri (BAP) 2016/087 no'lu proje tarafından desteklenmektedir.

² Bu çalışma, 4. Uluslararası Öğretim Teknolojileri ve Öğretmen Eğitimi Sempozyumu'nda sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

³ Arş. Gör., Kırıkkale Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü, serhataltiok@hotmail.com

⁴ Bilim Uzmanı, Kırıkkale Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü, zeynelkutlu@gmail.com

⁵ Doç. Dr., Kırıkkale Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü, eyukselturk@gmail.com

Tablo 1

Lisans programlarına göre okul deneyimi ve öğretmenlik uygulaması derslerinin düzenleme sonrası bulunduğu yarıyıl, teorik ve uygulama ders saatleri ve kredi dağılımı

Lisans Programı	Dersin Adı	Yarıyıl	T	U	K
Okul Öncesi Öğretmenliği	Okul Deneyimi	V	1	4	3
	Öğretmenlik Uygulaması I	VII	2	6	5
	Öğretmenlik Uygulaması II	VIII	2	6	5
Sınıf Öğretmenliği	Okul Deneyimi	VI	1	4	2
	Öğretmenlik Uygulaması I	VII	2	6	5
	Öğretmenlik Uygulaması II	VIII	2	6	5
İlköğretim Matematik, Fen bilgisi, Sosyal Bilgiler, Türkçe, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri, İngilizce-Almanca-Fransızca-Japonya-Arapça, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, Resim İş ve Müzik Öğretmenliği	Okul Deneyimi	VII	1	4	3
	Öğretmenlik Uygulaması I	VIII	2	6	5
Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği	Okul Deneyimi	VII	1	4	3
	Öğretmenlik Uygulaması I	VIII	2	6	5
Görme Engelliler Öğretmenliği	Okul Deneyimi ve Kaynaştırma Uygulamaları	III	1	4	3
	Öğretmenlik Uygulaması I	VII	2	8	6
	Öğretmenlik Uygulaması II	VIII	2	8	6
İşitme Engelliler ve Zihin Engelliler Öğretmenliği	Okul Deneyimi	VI	1	4	3
	Öğretmenlik Uygulaması I	VII	2	8	6
	Öğretmenlik Uygulaması II	VIII	2	8	6
Üstün Zekâlılar Öğretmenliği	Okul Deneyimi	VI	1	4	3
	Öğretmenlik Uygulaması I	VII	2	8	6
	Öğretmenlik Uygulaması II	VIII	2	8	6

Alanyazında, öğretmen adaylarının bu derslere ilişkin görüşlerini inceleyen çeşitli araştırmalar bulunmaktadır. Bu çalışmalar, öğretmen adayları, öğretim elemanları ve uygulama öğretmenlerinin karşılaştığı ortak sorunların bulunduğunu göstermektedir. Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulaması derslerinde karşılaşılan sorunların bazıları şu şekilde sıralanmaktadır (Ergüneş, 2005; Yeşil ve Çalışkan, 2006; Eraslan, 2008; Sarıkaya, 2014):

- Uygulama okullarının iyi seçilmemesi,
- Sınıf mevcutlarının fazlalığı,
- Sınıf ve okul araç-gereçlerinin yetersizliği,
- Öğretmen adaylarının bu dersler için hazır bulunuşluk düzeylerinin düşük olması,
- Öğretim programında yer alan konuların yoğunluğu,
- Aday öğretmen sayısının (stajyer) fazlalığı,
- Öğretim elemanının, uygulama öğretmeninin ve okul yöneticisinin yeterli bilgiye sahip olmaması,
- Paydaşların gereken ilgi, işbirliği ve çabayı gösterememesi

Alanyazında bahsedilen problemlerin üstesinden gelebilmek için fakülte-okul işbirliğinin en üst düzeyde sağlanması gerekliliği vurgulanmaktadır (Göktaş ve Şad, 2014). Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulaması derslerinin program yöneticileri, öğretim elemanları, aday öğretmenler ve uygulama öğretmenleri olmak üzere tüm paydaşlarının bu derslerin tüm aşamaları için gerekli işlemleri web tabanlı sistemler üzerinden yapabilmelerinin derslerin verimliliğine önemli katkılar sağlayacağı düşünülmektedir (Sarıkaya, 2014). Bu düşünceden yola çıkarak Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulaması derslerinde kullanılmak üzere bir web tabanlı destek sistemi geliştirilmiştir.

Bu çalışmanın amacı, BT öğretmen adaylarının uygulama okullarında gerçekleşen Okul Deneyimi dersine ilişkin tutumlarını ve geliştirilen web tabanlı destek sisteme yönelik görüş, uygulama deneyimi ve önerilerini ortaya koymaktır. Bu bağlamda yanıt aranan sorular şu şekildedir:

1. BT öğretmen adaylarının Okul Deneyimi dersine yönelik tutumları nasıldır?
2. BT öğretmen adaylarının Okul Deneyimi ders sürecinde kullanılan web tabanlı destek sistemine ilişkin
 - a. Görüşleri,
 - b. Sistemin getirdiği kolaylıklar ve yaşadıkları sorunlar,
 - c. Sisteme ilişkin önerileri nelerdir?

2. Yöntem

2.1. Araştırmanın Deseni

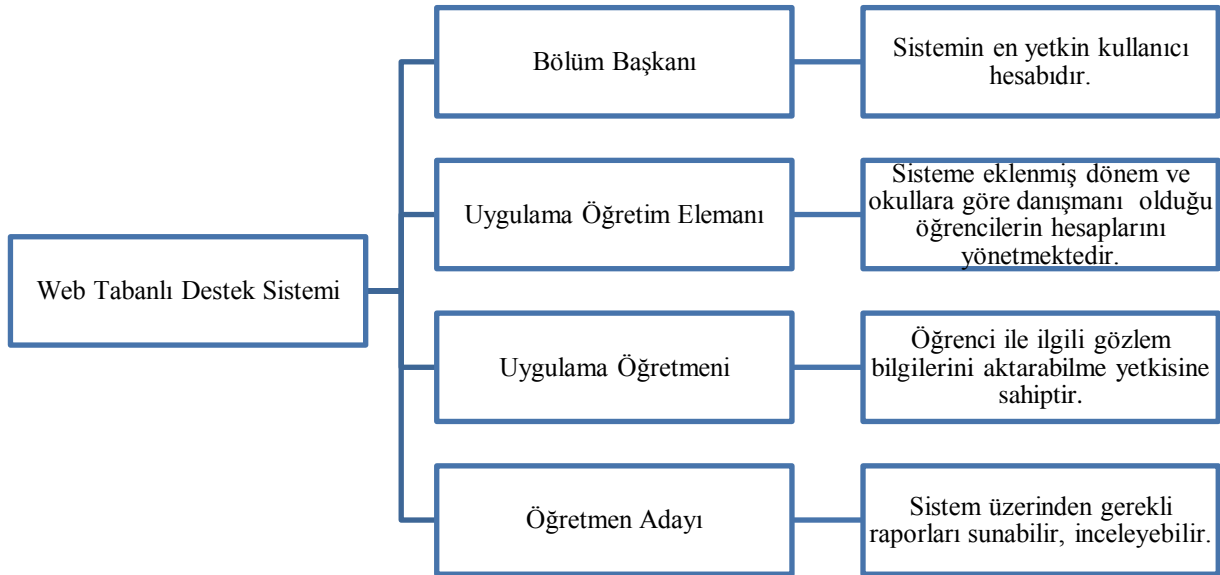
Bu araştırma, betimsel araştırma yöntemlerinden tarama modeline uygun olarak planlanıp, gerçekleştirilmiştir. Üzerinde çalışılan olguya ilişkin özellikleri betimlemek amacıyla yürütülen betimsel araştırma türlerinden (Fraenkel ve Wallen, 2006) tarama modeli geçmişte ya da halen var olan bir durumu, çeşitli değişkenler arasındaki ilişkileri de ortaya koyacak şekilde, olduğu gibi betimlemeyi amaç edinen araştırmalar için uygun bir modeldir (Karasar, 2006). Bu çerçevede, öğretmen adaylarının Okul Deneyimi dersine ilişkin tutumları ve bu ders sürecinde kullanılan web tabanlı destek sistemi hakkındaki görüşleri betimsel olarak incelenmiştir.

2.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, 2016–2017 eğitim-öğretim yılı güz döneminde (VII. Dönem) Kırıkkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi son sınıfta öğrenim gören öğretmen adayları oluşturmaktadır. Araştırmada örneklem alınırken kolaylık sağlaması nedeniyle kolay örnekleme yöntemi (Fraenkel ve Wallen, 2006) tercih edilmiş olup, derse katılım göstermeyen, web tabanlı destek sistemini yeterli düzeyde kullanmayan ve araştırma için gönüllü olmayan öğretmen adayları çalışma grubunun dışında tutulmuştur. Bu değerlendirmeler sonucunda oluşturulan çalışma grubu, tüm sınıf mevcudu içerisinde (57) gönüllük esasına göre araştırmaya katılmış olan 25’i erkek (%56,8) ve 19’u kadın (%43,2) olmak üzere toplam 44 öğretmen adayından oluşmaktadır.

2.3. Web Tabanlı Destek Sistemi

Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulaması derslerinde kullanılmak üzere araştırmacılar tarafından Microsoft.Net geliştirme platformu kullanılarak bir web tabanlı destek sistemi geliştirilmiştir. Sistemde kullanılan veri tabanı, Microsoft SQL (MS SQL) sunucu platformunda tasarlanmış olup kullanıcı arayüzü HTML5 işaretleme dili teknolojilerinden yararlanılarak tüm istemcilere uyumlu (responsive) olarak tasarlanmıştır.

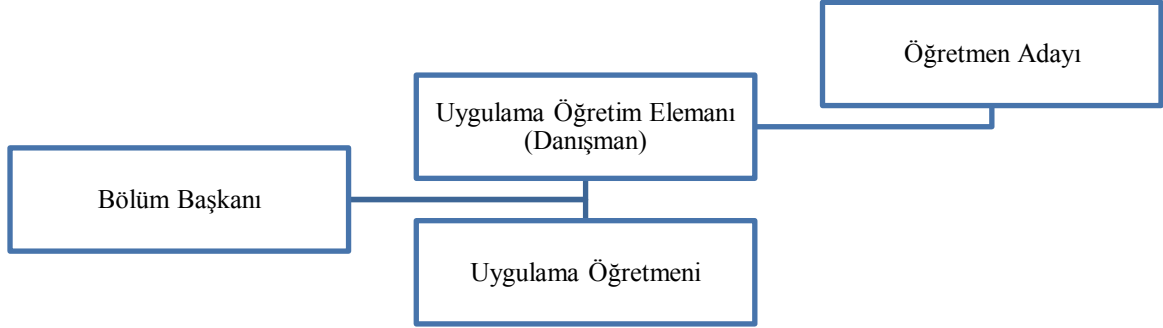

Şekil 1. Web Tabanlı Destek Sistemi Kullanıcı Özellikleri

Şekil 1’de görüldüğü üzere geliştirilen sistemin 4 temel kullanıcısı vardır. Bu kullanıcılar ve görevleri şöyle sıralanmıştır:

- **Bölüm Başkanı:** Sistemin en yetkin kullanıcısı olan bu kullanıcı tipi, ders dönemi, uygulama okulları, danışman öğretim elemanları, uygulama öğretmenleri ve aday öğretmenlere ilişkin ekleme, çıkartma, düzenleme vb. işlemleri gerçekleştirirken yanı sıra sisteme yüklenen raporları, yoklama durumlarını inceleme gibi çeşitli yetkilere sahiptir.
- **Uygulama Öğretim Elemanı (Danışman):** Bölümdeki bütün akademisyenleri kapsayan bu kullanıcı tipi, sisteme eklenmiş dönem ve okullara göre danışmanı olunan öğrenci hesaplarının yönetilmesi (ekleme, çıkartma, düzenleme), öğrencilerin staj yapacağı okullara kaydedilmesi, öğrencilerin gönderdiği rapor dosyalarının incelenip değerlendirilmesi, uygulama dersi yoklamasını incelenmesi ve dönem sonunun belirlenmesi gibi yetkilere sahiptir.

- **Uygulama Öğretmeni:** Okullardaki öğretmenler tarafından yönetilebilir olan bu kullanıcı tipi, görev yaptığı okulda uygulama imkânı bulan öğretmen adaylarının bilgilerine erişebilme, yoklama girişi ve öğrenci ile ilgili gözlem bilgilerini aktarabilme yetkilerine sahiptir.
- **Öğretmen Adayı:** Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulaması derslerini alan son sınıf lisans öğrencilerini kapsayan bu kullanıcı tipi, ders raporlarının sunulması gereken haftaları görebilme, ilgili haftalara dokümanlarını tarayıcı üzerindeki metin editörü ile gönderebilme, varsa ek dosyalarını gönderdiği rapora iliştirebilme, tüm raporlar tamamlandığında toplu halde istemcisine indirebilme ve yoklama durumunu görebilme gibi yetkilere sahiptir.

Şekil 2. Kullanıcı Hesabı Oluşturma Yetkileri

Şekil 2’de web tabanlı destek sisteminde yer alan kullanıcı hesabı tiplerinin oluşturulmasına (kullanıcı adı ve şifre bilgileri) ilişkin yetkiler görülmektedir. Bölüm başkanı tarafından öğretim elemanı ve uygulama öğretmeni hesapları oluşturulurken, öğretim elemanları ise kendi danışmanlığında yer alan öğretmen adaylarının hesaplarını oluşturmaktadır. Her kullanıcı, web arayüzündeki kendi kullanıcı tipine uygun modül üzerinden sisteme giriş yaparak kendi işlemlerini gerçekleştirebilmenin yanı sıra diğer paydaşlarla iletişim sağlamak amacıyla mesajlaşma panelinden de yararlanabilir.

Şekil 3. Web Tabanlı Destek Sisteminin Giriş Ekranı (e-deneyim.com)

2.4. Veri Toplama Aracı

Bu araştırmada, BT öğretmen adaylarının Okul Deneyimi dersine ilişkin tutumları ve bu süreçte kullandıkları Web Tabanlı Destek Sistemi hakkındaki görüşleri incelenmiştir. Dersin tamamlanmasından sonra 5’li likert tipindeki 20 sorudan oluşan Okul Deneyimi Dersleri Tutum Ölçeği (ODDTÖ) çevrimiçi olarak uygulanmıştır. Bu ölçeğin yanı sıra, öğretmen adaylarının Web Tabanlı Destek Sistemi konusundaki görüşlerini almak amacıyla açık uçlu sorulardan oluşan anket de çevrimiçi olarak kullanılmıştır.

Kılınç ve Salman (2006) tarafından geliştirilmiş olan ODDTÖ’nun alpha güvenilirlik katsayısı 0.94 olup, ölçek tek boyut altında yer alan sekiz olumsuz, 12 olumlu olmak üzere toplam 20 tutum maddesinden oluşmaktadır.

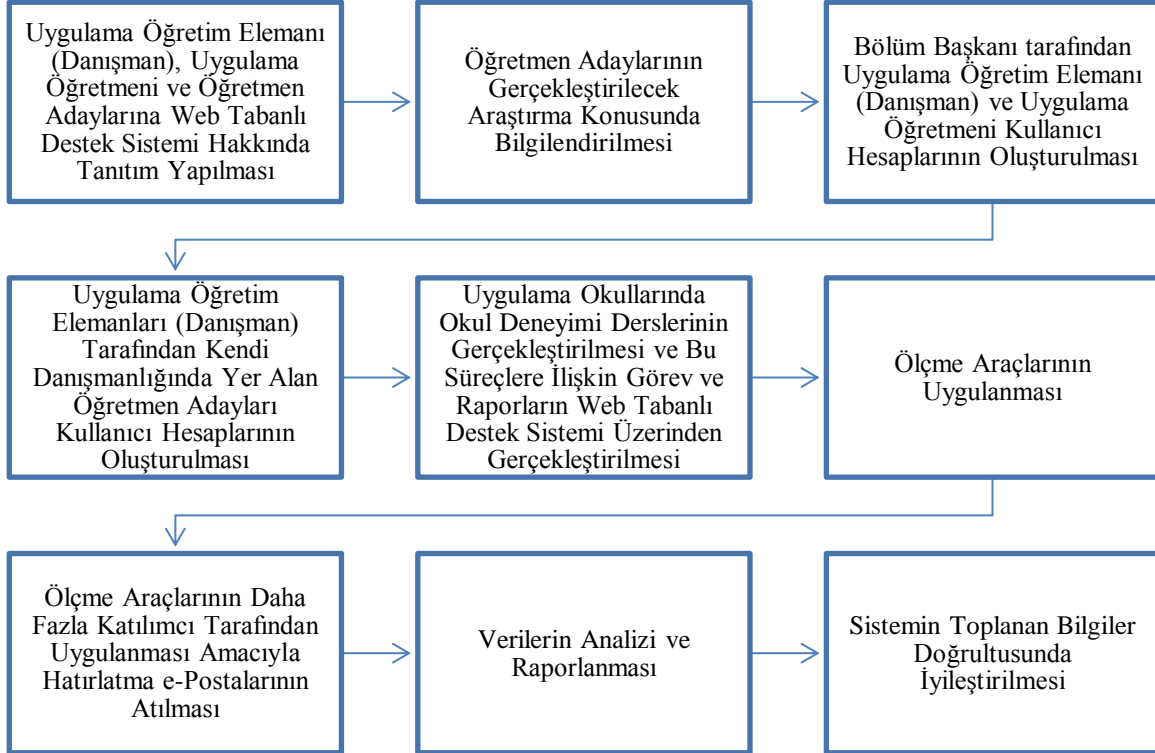
Katılımcılar, ölçekteki her bir madde için düşüncelerini “kesinlikle katılıyorum” ile “kesinlikle katılmıyorum” arasında yer alan beşli likert tipindeki seçeneklerden birini işaretleyerek belirtmektedir. Ayrıca, katılımcıların geliştirilen sistem hakkındaki görüşlerini detaylı incelemek amacıyla araştırmacılar tarafından açık uçlu sorulardan oluşan bir anket, alanyazın taramasına dayalı olarak (Çiçek ve İnce, 2005; Eraslan, 2009; Değirmençay ve Kasap, 2013; Avcı ve İbret, 2016) geliştirilmiştir. Geliştirilen anket için iki alan uzmanı, bir dil uzmanı ve bir ölçme ve değerlendirme uzmanından görüş alınmıştır. Uzmanlar tarafından önerilen ekleme ve değişiklikler gerçekleştirilmiş ve aşağıda yer alan açık uçlu sorulardan oluşan anket oluşturulmuştur:

- Web tabanlı destek sisteminin sağladığı faydalar nelerdir? Örnek vererek açıklayınız.
- Web tabanlı destek sisteminin hissettiğiniz eksiklikleri nelerdir? Örnek vererek açıklayınız.
- Web tabanlı destek sistem arayüzünün kullanılabilirliğini değerlendiriniz.
- Web tabanlı destek sistemin geliştirilmesi, iyileştirilmesi ve yaygınlaştırılması için neler yapılmalıdır? Örnek vererek açıklayınız.

2.5. Verilerin Toplanması ve Analizi

Dönemin başında, dersi veren ve danışmanlık yapan üç öğretim elemanı, uygulama okullarında görev alan 10 uygulama öğretmeni ve Okul Deneyimi dersini alan 57 öğretmen adayına geliştirilen sistemin ara yüzü, kullanıcı tipleri, gerçekleştirilebilecek işlemler ve sistemin kullanımı konusunda bir tanıtım yapılmıştır. Gerçekleştirilen tanıtım etkinliğinin ardından dersi alan öğretmen adaylarına yapılacak araştırma konusunda bilgilendirme yapılmıştır. Okul Deneyimi dersi süresince Web Tabanlı Destek Sistemi kullanan öğretmen adaylarının dönem sonunda çevrimiçi anketi doldurmaları istenmiş ve doldurulan anketler incelendikten sonra hatalı dolduran ya da hiç doldurmayan öğrencilere hatırlatma e-postası gönderilerek en yüksek sayıda katılımcının görüşü alınmaya çalışılmıştır.

Öğretmen adaylarının Okul Deneyimi dersine ilişkin tutumlarını incelemek için toplanan nicel veriler ortalama, standart sapma vb. betimleyici istatistiksel yöntemlerle, web tabanlı destek sistemle ilgili görüşleri toplamak amacıyla sorulan açık uçlu sorularla toplanan nitel veriler ise içerik analizi yöntemi ile incelenmiştir. Elde edilen bulgu ve sonuçların gerçeği yansıtması adına veriler yorum katılmadan sunulmuş, yorumlar daha sonra yapılmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Çalışmada toplanan nitel verilerin sonuçlarına yönelik bir çerçeve oluşturulmuş ve elde edilen veriler tematik çerçeveye göre anlamlı ve mantıklı bir biçimde bir araya getirilip düzenlenerek tasarlanan sistemin güncellenmesinde de kullanılmıştır.

Şekil 4. Okul Deneyimi Dersine İlişkin Tutum Ve Web Tabanlı Destek Sisteme İlişkin Görüşlerin Toplanması Süreci

3. Bulgular

Bu bölümde uygulanan ölçme araçları yoluyla elde edilen veriler, BT öğretmen adaylarının Okul Deneyimi dersine yönelik tutumları ve öğretmen adaylarının web tabanlı destek sisteme ilişkin görüşleri olmak üzere iki başlık altında ele alınmıştır.

3.1. Öğretmen Adaylarının Okul Deneyimi Dersine İlişkin Tutumları

Bu bölümde, BT öğretmen adaylarının Okul Deneyimi dersine ilişkin tutumlarına ilişkin bulgular ve analizler yer almaktadır. Tablo 2’de yer alan sonuçlara göre, öğretmen adaylarının Okul Deneyimi dersine ilişkin tutumlarının genel olarak olumlu olduğu görülmektedir.

“Okul deneyimi derslerinin gerekli olduğunu düşünüyorum” ($\bar{X}=4,57$), “Okul deneyimi dersleri sayesinde öğretmenlik mesleğini sevdim.” ($\bar{X}=4,34$), “Öğretmenlik tecrübesi kazandığıma inanıyorum” ($\bar{X}=4,23$), “Okul deneyimi sayesinde sınıf karşısında heyecanımı yendiğime inanıyorum.” ($\bar{X}=4,16$), “Ders, öğretmen ve öğrenci gözlemlerinin faydalı olduğuna inanıyorum.” ($\bar{X}=4,14$), “Öğrendiklerimi günlük hayata aktarmanın mutluluğunu yaşıyorum.” ($\bar{X}=4,14$), “Okul deneyimi dersleriyle lisans süresince fark etmediğim bazı becerilerimin geliştiğini düşünüyorum.” ($\bar{X}=4,05$), “Öğretmen olmada alan bilgisinin tek başına yeterli olmayacağını öğrendim.” ($\bar{X}=4,05$) ve “Okul deneyimi derslerinde iyi örneklerle karşılaştım.” ($\bar{X}=4,02$) maddeleri sırasıyla öğretmen adayları tarafından en yüksek oranda olumlu görülen maddelerdir.

Tablo 2

BT öğretmen adaylarının okul deneyimi dersine ilişkin tutumları

Okul Deneyimi Dersleri Tutum Ölçeği Maddeleri	\bar{X}	SS
Okul deneyimi derslerinin gerekli olduğunu düşünüyorum.	4,57	0,73
Fakülte-okul işbirliğinde kopukluklar olduğunu düşünüyorum.	3,55	1,07
Okul deneyimi dersleri sayesinde öğretmenlik mesleğini sevdim.	4,34	0,71
Staj okullarındaki öğrencilerin olumsuz tavırları bu derslere olan ilgimi azalttı.	2,16	0,81
Ders, öğretmen ve öğrenci gözlemlerinin faydalı olduğuna inanıyorum.	4,14	0,80
Staj okullarında dersten kaçmanın yollarını arıyorum.	1,66	0,75
Stajdaki öğretmenlerin bu derslerin içeriğini ve amacımızı bilmediğini düşünüyorum.	2,50	1,09
Okul deneyimi dersi için belirlenen iki dönemlik süreyi uzun buluyorum.	2,02	1,00
Öğretmenlik tecrübesi kazandığıma inanıyorum.	4,23	0,83
Okul deneyimi derslerindeki gözlemlerden sıkılıyorum.	2,43	1,23
Ölçme-değerlendirme konusunda geliştiğimi düşünüyorum.	3,91	0,64
Okul deneyimi derslerinde iyi örneklerle karşılaştım.	4,02	0,73
Okul deneyiminde lisans süresince fark etmediğim bazı becerilerin geliştiğini düşünüyorum.	4,05	0,75
Okul deneyimi sayesinde öğretmenlik mesleğinden soğudum.	1,61	0,72
Okul deneyimi sayesinde sınıf karşısında heyecanımı yendiğime inanıyorum.	4,16	0,68
Okul öğretmenlerinin destekleyici ve cesaretlendirici olduğunu düşünüyorum.	3,66	1,14
Öğrendiklerimi günlük hayata aktarmanın mutluluğunu yaşıyorum.	4,14	0,70
Öğretmen olmada alan bilgisinin tek başına yeterli olmayacağını öğrendim.	4,05	0,91
Okul deneyimi dersinin gereksiz olduğunu düşünüyorum.	1,73	0,82
Okul, idare ve öğretmenin etkinliklerle ilgili yapıcı öneri ve eleştirilerinden yararlandım.	3,80	0,70

3.2. Öğretmen Adaylarının Web Tabanlı Destek Sistemi Hakkında Görüşleri

Öğretmen adaylarının hemen hemen tamamının Okul Deneyimi dersinde kullanılan Web Tabanlı Destek Sistemi hakkındaki görüşlerinin olumlu olduğu söylenebilir. Öğrencilere göre, özellikle zamandan tasarruf sağlaması, dersin sorumlulukları olarak hazırlanan uzun raporların kâğıt üzerinde verilmeden elektronik ortamda takibinin sağlanması sistemin en önemli avantajları olarak söylenmektedir. Örneğin bir öğrenci şöyle ifade etmektedir: “Hazırlanan raporların elektronik ortamda tutuluyor olması işimizi kolaylaştırdı. Herkes bireysel olarak sayfalarına yüklemelerini yaparak kendi sorumluluklarını aldı.” Bir diğer öğrenci ise kısaca şöyle yazmıştır: “Kâğıt israfından kurtulduk. Zaman kullanımı açısından da daha verimli olduğumu düşünüyorum.” Bir diğer avantaj ise dersin sorumlu öğretim elemanı ile iletişimi güçlendirdiği yönünde görüşlerin olmasıdır. Örneğin, bir öğrenci şöyle ifade etmektedir: “Zaman açısından bize çok yararı oldu. Aynı zamanda hazırladığımız raporları okula teslim için geldiğimizde hocaları bulamamız tekrar onlara ulaşmaya

çalışmamız vakit kaybı idi. Kullandığımız sistemle artık istediğimiz zaman sisteme raporları yüklüyoruz ve geri bildirimlerimizi zamanında alıyoruz.”

Web Tabanlı Destek Sisteminin ara yüz tasarımı ve kullanılabilirliği ile ilgilide öğretmen adaylarının görüşleri genel olarak olumlu olduğu söylenebilir. Öğrenciler genelde sistemle ilgili olarak sade, basit ve anlaşılır bir sistem olduğunu ifade etmişlerdir. Örneğin bir öğrenci şöyle ifade etmektedir: “*Ara yüz kolay ve anlaşılır aynı zamanda sade herkesin rahatlıkla kullanabileceğini düşünüyorum.*” Başka bir öğrencide özetle şunları yazmış: “*Sitenin ara yüzü açık, anlaşılır ve sade olduğu için kullanışlı. Fazladan herhangi bir şey kullanılmadan kalabalığa mahal verilmemiş ve amacına hizmet eder yeterlilikte.*” Bazı öğrenciler ise sistemin daha da geliştirilebilir olduğunu düşünmektedir, ifade edilen bazı öneriler aşağıda sıralanmıştır:

- Sistemdeki menüler çok temel ihtiyaçlara cevap veriyor, daha da detaylandırılabilir.
- Raporları öncelikle MS Word gibi araçlarda hazırlayıp oradan sisteme kopyala yapıştır yaparak aktarırken bazen tablolarda kaymalar olabilmekte, bu durumun düzeltilmesi sağlanabilir.
- Raporları sisteme yükledikten sonra sistem tarafından daha detaylı geri bildirim verebilir (örneğin, hangi gün ve saatte yüklendiği anında yazılabilir).
- Raporlara ilaveten sisteme farklı dosyaları da yüklemeye izin verilebilir (pdf, ppt gibi).
- Farklı mobil cihazlarda görüntüleme problemi yaşanabilir, testler yapılabilir.
- Sistemden dersin sorumlu öğretim elemanına veya dersin diğer öğrencilerine mesaj gönderme de olabilir.
- Şifremi unuttum özelliği eklenebilir.
- Sisteme videolar eklenebiliyor fakat bu özelliği link olarak Youtube üzerinden yapılabiliyor, bunun yerine sunucuya yüklemeye izin verilebilir.

4. Tartışma ve Sonuç

Bu çalışmada, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü öğretmen adaylarının Web Tabanlı Destek Sistemi ile verilen Okul Deneyimi dersi ile ilgili tutumları ve ilgili sistem hakkında görüşleri incelenmiştir. Okul Deneyimi dersi ile genel olarak öğretmen adaylarının görüşlerinin olumlu olduğu görülmüştür. Öğrenciler özellikle, bu dersin gerekli olduğunu düşünmekte, bu ders ile öğretmenlik mesleğini sevdiğini belirtmekte ve tecrübe kazandığını düşünmektedir. Alan yazında da benzer sonuçlar bulan çalışmalara rastlanmaktadır. Örneğin, Köse (2014) çalışmasında, öğretmen adaylarının Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulaması derslerine olumlu baktığını ve bu derslerin eğitim fakültelerinde kesinlikle olması gerektiğine inandıklarını belirtmektedir. Değirmençay ve Kasap (2013) çalışmasında da öğretmen adayları, Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulaması derslerini önemli gördükleri ve gerekli bir ders olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Çiçek ve İnce (2005) çalışmasında öğrencilerin Öğretmenlik Uygulaması dersinin sonunda eğitim ve öğretime ilişkin sınıf disiplini ve kontrol, sınıf yönetimi, alan bilgisi konularında öğrendiklerinden hoşnut olduklarını tespit etmişlerdir.

Alan yazın incelendiğinde Okul Deneyimi dersiyle ilgili öğretmen adaylarının görüşleri genellikle olumlu olmasına rağmen bazı ortak problemlerinde olduğu görülmektedir (Ergüneş, 2005; Sarıkaya,2014; Yeşil ve Çalışkan, 2006). Bahsedilen problemlerin üstesinden gelebilmek için Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulaması derslerinin program yöneticileri, öğretim üyeleri, aday öğretmenler ve uygulama öğretmenleri olmak üzere tüm paydaşlarının işbirliğinin en üst düzeyde sağlanması gerekliliği savunulmaktadır (Göktaş ve Şad, 2014; Sarıkaya, 2014). Bu işbirliğini sağlamanın yöntemlerden biri de çevrimiçi veya web tabanlı sistemlerin kullanılabilirliği önerilmektedir (Sarıkaya, 2014). Bu çalışmada da Eğitim Fakültesi öğretmen eğitimi veren bütün bölümlerinde yer alan Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulaması derslerinde kullanılmak üzere geliştirilen Web Tabanlı Destek Sistemi kullanılmıştır.

Çalışmanın sonuçları incelendiğinde Okul Deneyimi dersinde Web Tabanlı Destek Sisteminin kullanılmasının bu dersin etkililiğini arttırdığı düşünülmektedir. Özellikle sağladığı bazı avantajlar örneğin zamandan tasarruf sağlaması, hazırlanan raporların elektronik ortamda takibinin yapılabilmesi gibi dersi alan öğretmen adayları tarafından öne çıkarılmıştır. Ayrıca, öğretmen adaylarının birçoğu sistemin kullanışlı olduğunu ve okul deneyimi dersinin ihtiyaçlarına cevap verebilecek nitelikte bir yazılıma sahip olduklarını belirtmişlerdir. Bunlardan yanında sistemin daha iyi kullanılabilmesi için bazı önerilerde de bulunulmuştur. Sisteme farklı uzantılı dosyalarında yüklenebilmesi, sistemi kullananlar arasında mesajlaşma imkânının sağlanması, raporların sisteme yüklenmesi sonrasında anında ve detaylı geri bildirim verilmesi bu önerilerden sadece bazılarıdır.

5. Öneriler

Bu çalışmanın sonuçları göstermiştir ki Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulaması gibi derslerde paydaşlar arasında iş birliğini sağlamak ve artırmak için web tabanlı destek sistemleri kullanılabilir. Diğer yandan çalışmada kullanılan sistemin yararları konusunda öğretmen, akademisyen ve yöneticilere önemli bulgular sağlanmasına rağmen bu bulguların genellemeyeceğini de söylemek gerekir. Bunun nedeni olarak ise çalışmanın örnekleminin nispeten küçük bir grup olması ve tek bir üniversitenin lisans derslerinden birinde gerçekleştirilmiş

olması gösterilebilir. Ayrıca sistemin Öğretmenlik Uygulaması dersinde de kullanılması önerilmektedir. İleride yapılacak araştırmalar için benzer çalışmanın farklı bölümlerde yapılması gerekmektedir. Ayrıca, sistemi kullanan diğer paydaşlar olan uygulama öğretim elemanı ve uygulama öğretmenlerinin de görüşleri incelenebilir.

6. Teşekkür

Bu çalışma Kırıkkale Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Birimi tarafından desteklenen 2016/087 no'lu proje kapsamında üretilmiştir.

IT Teachers' Attitudes towards School Experience Course and Their Opinions about Web Based Support System Used in this Course

Extended Abstract

Today, teachers have great duties in the formation and shaping of knowledge societies. From this point of view, the teachers need to be trained in a way that is capable of responding to the needs of the age and versatile. In order for teachers to be able to train future generations well, it is possible to have enough practice in addition to the theoretical knowledge they should have in undergraduate education. For these reasons, two of the most important courses in teacher education are School Experience and Teaching Practice.

School Experience and Teaching Practice courses given in each department in the Education Faculties are practice-oriented courses in which the direct knowledge, skills and attitudes of the pre-service teachers develop about the teaching profession. These courses consist of planned observations and activities aimed at promoting the many tasks that constitute teaching profession to pre-service teachers. The pre-service teachers, who usually study in their last year, gain their first experience in practice schools through these two courses.

In the literature, several researches were conducted to examine the opinions of pre-service teachers about the courses of School Experience and Teaching Practice. When these studies are examined, it is stated that there are common problems in terms of these courses that both pre-service teachers, faculty members and school teachers faced with. Some of the problems in the School Experience and Teaching Practice courses can be listed as follows: not selecting the practice schools well, too many students taking the course, pre-service teachers' level of readiness for these courses being low, course communication problems between stakeholders etc. It is considered that all stakeholders of these could make significant contributions to the efficiency of the courses through web based systems for all stages of these courses. Therefore, a web-based support system has been developed for use in these courses. In this study, the views of the pre-service teachers who took the course of the school experience given by web based support system were examined.

This research is a descriptive study conducted to describe the characteristics of the case studied. In the research, the views of the pre-service teachers about the school experience course given using the web based support system were investigated descriptively. The study group of the researcher constitutes 44 pre-service teachers who are studying in the 4th grade of Kırıkkale University Education Faculty Computer Education and Instructional Technology Education in the period of 2015-2016. In this study, the views of the pre-service teachers who took the School Experience course were collected by the School Experience Classroom Attitude Scale (ODDTÖ) and it has been added to four open ended questions to get students' views on the Web Based Support System.

When the results of the study were examined, it was seen that the views of the pre-service teachers were positive in general with these courses. In particular, the students thought that the School Experience course is necessary and that they love teaching profession and gain experience. Also, it is thought that the use of the Web Based Support System in the School Experience course has increased the effectiveness of this course. In particular, some of the advantages provided are highlighted by the pre-service teachers, such as the ability to save time and the ability to follow-up prepared reports electronically. In short, web-based support systems could be used to provide and enhance cooperation among stakeholders in courses such as School Experience and Teaching Practice.

Keywords: school experience; teaching practice; teacher education; web based education

Kaynaklar

- Avcı, E. K., ve İbret, B. Ü. (2016). Öğretmenlik uygulaması dersine ilişkin okul öncesi öğretmen adaylarının görüşlerinin değerlendirilmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 24(5), 2519.
- Çiçek, Ş. ve İnce, L. (2005). Öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması sürecine ilişkin görüşleri. *Hacettepe J. of Sport Sciences*, 16(3), 146-155.
- Değirmençay, Ş. A. ve Kasap, G. (2013). Okul deneyimi ve öğretmenlik uygulaması derslerine ilişkin öğretmen adaylarının görüşleri. *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 4(2), 47-57.
- Eraslan, A. (2009). İlköğretim matematik öğretmen adaylarının “öğretmenlik uygulaması” üzerine görüşleri. *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi*, 3(1), 207-221.
- Ergüneş, Y. (2005). Okul deneyimi dersi uygulamasının aday öğretmen tarafından amacına uygun olarak yapıp yapılamadığının değerlendirilmesi. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(13), 106-128.
- Fraenkel J.R. ve Wallen N.E. (2006) *How to design and evaluate research in education*. McGraw-Hill, New York.
- Göktaş, Ö. ve Şad, S. N. (2014). Okul deneyimi ve öğretmenlik uygulaması dersi uygulama öğretmenlerinin seçim süreci: ölçütler, sorunlar ve öneriler. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29(4), 115-128.
- Karasar, N.(2006). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kılınç, A. ve Salman, S. (2007). Okul deneyimi derslerine yönelik tutum ölçeği geliştirilmesi. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27(1), 23-35.
- Köse, E. Ö. (2014). Okul deneyimi ve öğretmenlik uygulaması derslerine yönelik öğrenci ve öğretmen-öğretim elemanı tutumları (Erzurum Örneği). *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22, 1-17.
- Sarıkaya, Y. (2014). *Okul deneyimi ve öğretmenlik uygulaması dersleri için geliştirilen web tabanlı bir sistemin kullanılabilirliğinin incelenmesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi *Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Elazığ*.
- Yeşil, R. ve Çalışkan, N. (2006). Okul deneyimi I dersinden aday öğretmenin beklentileri ve bu beklentilerin karşılanma düzeyi. *Gazi Üniversitesi Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 4(1), 55-72.
- Yıldırım, A., ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. (6.Basım). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, K., ve Kab, İ. (2013). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının ‘okul deneyimi’ ve ‘öğretmenlik uygulaması’ derslerine yönelik görüş ve değerlendirmeleri. *HUMANITAS-Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(1), 197-215.
- YÖK, (2007). Öğretmen Yetiştirme ve Eğitim Fakülteleri (1982-2007), [Çevrim-içi: http://www.yok.gov.tr/documents/10279/49665/yok_ogretmen_kitabi/ Erişim Tarihi: 02.03.2017], Erişim tarihi: 11 Haziran 2017.